

"RAMAZANIN BİRİNCİ
GECESİ GELDİĞİ ZAMAN
ŞEYTLANLAR VE
CİNLERİN AZGINLARI
ZİNCİRE VURULUR
CEHENNEM KAPILARI
KAPATILIR VE HİÇBİR
KAPISI AÇILMAZ.
CENNET KAPILARI
AÇILIR VE HİÇBİR
KAPISI KAPATILMAZ.

BİR MÜNÂDİ DE ŞÖYLE
SESLENİR :

— EY İYİLİK DİLEYEN,
GEL!... EY KÖTÜLÜK
DİLEYEN, VAZGEÇ,
TEVBE ET!.. BU AYIN
HER GECESİNDE,
ALLAH'IN
CEHENNEMDEN
ÂZÂDLILARI VARDIR."

HADİSLERLE
RAMAZAN
VE ORUÇ

HADİSLERLE RAMAZAN VE ORUÇ

Kemal SANDIKÇI
Samsun Yüksek İslâm
Enstitüsü Hadis Asistanı

İçinde bütün ilahî kitapların (1), özellikle Kur'an-ı Kerimin inzal buyrulduğu Ramazan ayı (2), hiç şüphesiz ki ayların en kutsalıdır. Bu ay, yüce Mevlânın, Muhammed (s.a.v.) ümmetine ihsan ettiği rahmet yüklü bir ziyafet sofrasıdır. Kur'anda ve hadiste isminden en çok bahsedilen Ramazan ayı; hem yaratana kulluk görevinin edâsı, hem de ictimai dengesizliğin büyük ölçüde ortadan kalkması ve ahlaki

(1) el-Kurtubî; el-Câmiu'l-Ahkâmi'l-Kur'an. 11/298, Kahire, 1387/1967, İbnu Kesir; Tefsîsu'l-Kurani'l-Azim, 1/380, Beyrut, 1385/1966.

(2) Bakara : 185

DİYANET
DERGİSİ
CİLT: XVII
SAYI: 4

TEMMUZ
AĞUSTOS
1978

215

düğüklüklerin azalması bakımından da diğer aylarla mukayese edilemeyecek bir özelliğe sahiptir.

Ramazan; ilk gününden itibaren her türlü kötülük menfezlerinin tıkaandığı, rahmet ve iyilik yollarının alabildiğine serbest bırakıldığı, ictimai hayatın üzerine cennet kokularının serpildiği, rahmet meleklerinin her an insanları hayra davet edip kötülüklerden uzak tutmak için yarıştıkları bir aydır.

Allah'ın Resûlü (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

إِذَا كَانَتْ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَازَانَ صُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ وَمَرَدَةُ الْجِنِّ
وَعُلِّقَتِ أَبْوَابُ النَّارِ فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ وَفُتِحَتِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ
يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ. وَنَادَى مُنَادٍ: يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ اقْبَلْ وَيَا بَاغِيَ
الشَّرِّ اقْصِرْ. وَلِلَّهِ عِتْقَاءٌ مِنَ النَّارِ وَذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ.

“Ramazanın birinci gecesi geldiği zaman şeytanlar ve cinlerin azgınları zincire vurulur. Cehennem kapıları kapatılır ve hiçbir kapısı açılmaz. Cennet kapıları açılır ve hiçbir kapısı kapatılmaz. Bir münâdi de şöyle seslenir:

— Ey iyilik dileyen, gel!.. Ey kötülük dileyen, vazgeç, tevbe et!.. Bu ayın her gecesinde, Allah'ın cehennemden âzâdlıları vardır.” (3)

Hadîs-i şerifte; Ramazan ayında her türlü kötülüğe teşvik ve dalâlet unsurlarının zincirlendiği, cehennem kapılarının kapatılıp cennet kapılarının açıldığı, bir münâdinin insanları iyiliğe davet edip kötülükten vazgeçirmeğe çalıştığı ve Allahın her gece birçok insanı cehennemden âzâd ettiği ifade buyurulmaktadır.

Ayrıca bu hadîsin Müslimdeki rivayetinde, bu ayda “rahmet kapılarının açılacağı” ibaresi yer almaktadır (4).

Dini kaynakların hiçbirinde, Ramazan ayından başka bir ayın böyle bir mazhariyete sahip olduğuna rastlamak mümkün değildir.

Zaten “Ramazan” kelimesi de, manâ itibariyle; şiddetli ve yakıcı sıcak demektir. Günahların salih amellerle yakıldığı için ona bu isim verilmiştir (5).

Kulluk görevleri içersinde bu ayda edâ edilen ve adına Oruç denen bir ibadet vardır. Oruç, diğer hiçbir ibadette bulunmayan bir imtiyaz ve mazhariyete sahiptir. Zaten Ramazan ayına, sahip olduğu şerefi kazandıran da oruçtan başka birşey değildir. Yüce Mevlâ'nın, kutsî bir hadiste “Oruç benim içindir.” (6) buyurarak, bu ibadeti kendi zatına tahsis etmiş olması, orucun şeref ve kutsiyetini ifade etmesi bakımından yeterli bir delildir.

(3) el-Buharî; el-Câmiu's-Sahih, III/32, Kahire, 1378/1958, et-Tirmizî; es-Sünen, III/66, İbni Mâce; Sünen, I/526, M. Fuad Abdülbaki neşri, ed-Darimi; Sünen, II/26, M. Ahmed Dehman neşri.

(4) Müslim; el-Câmiu's-Sahih, II/758, Kahire, 1374/1955.

(5) el-Kurtubî, II/291.

(6) el-Buharî, III/34

Bunun yanında Allah'ın Resûlü (s.a.v.) de, bu orucun diğer ibadetler içindeki yerini şöyle ifade buyurur:

كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ. الْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ
ضِعْفٍ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِلَّا الصِّيَامَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ
شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِنْ أَجْلِي .

“Adem oğlunun her ameline kat kat sevap verilir. İyilik, on mislinden yedi yüz misline kadar sevapla karşılık görür. Yüce Allah, buyurduki; “Ancak oruç böyle değildir. O yalnız benim içindir, mükâfatını da ben veririm. Oruçlu kişi, sırf benim için şehvetini ve yemesini terk ediyor.” (7)

Bu mübarek ayda oruç tutmak, geçmiş ümmetlere olduğu gibi, Muhammed (s.a.v.) ümmetine de farz kılınmıştır (8). Yüce Allah'ın, bu ayda orucu farz kılması yanında, Hz. Peygamber (s.a.v.) de, bu ayın başka ibadetlerle de ihyâ edilmesini sünnet kılmıştır. Şöyle buyurmuştur:

شَهْرٌ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ وَسَنَنْتُ لَكُمْ قِيَامَهُ .

“Bir ay ki, Allah, bu ayda orucu size farz kılınmıştır. Ben de bu ayın ibadetle ihyasını size sünnet kıldım.” (9)

Mü'min; Allah'ın buyruklarını yerine getirmek için gösterdiği dikkat ve gayreti, Peygamberin (s.a.v.) emirlerini yerine getirmek için de gösteren insandır. Çünkü Kur'an-ı Kerimde şöyle buyrulur:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ .

“Kim Resûle itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur.” (10)

Şüphesiz ki, müslümanın Hakka ve hayra yönelik olan her hareketi ibadet olarak değerlendirilir. Resûlullah'ın (s.a.v.) her anı, her hareketi, her dakikası hiç şüphesiz Hakka ve hayra müteveccih. Buna rağmen o, bilhassa Ramazan ayında ibadete büyük önem verirdi. Daha önce yaptığı ibadetlerden çok daha fazlasını bu ayda yapardı. Özellikle Ramazanın son günlerinde kendini tamamen ibadete verir, itikâfa çekilir, müslümanlara Allah ile başbaşa kalmanın manevî hazzını ta'lim ederdi. Gece yarılırları, yüce Halikımızın huzurunda secdelere kapanmanın ihmal edilmemesi gerektiğini ve bunun sağlayacağı faydaların küçümsenemeyeceğini telkin ederdi. Şu tavsiyede bulunurdu:

اسْتَعِينُوا بِالْقِيَامَةِ عَلَى قِيَامِ اللَّيْلِ .

“Öğle üstü uyumak suretiyle, geceleri kalkıp ibadet etmeye güç-kuvvet kazanınız.” (11)

(7) el-Buhari; III/31, Müslim; II/807, Tirmizi; III/136, en-Nesai; Sünen, IV/135, Kahire, 1383/1964, İbni Mâce; I/525, Darimi; II/25.

(8) Bakara; 183

(9) İbni Mâce; I/421

(10) en-Nisâ: 80

(11) İbni Mâce; I/540

Ramazan ayını oruç ve ibadetle ihya etmenin mu'mine sağladığı faydaların en önemlisini Allah'ın Resülü (s.a.v.) şöyle dile getiriyor:

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَقَامَهُ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

"Her kim Ramazanda, farziyetine iman ederek ve yalnız Allah için umarak oruç tutar ve bu ayı ibadetle ihya ederse, geçmiş günahları affedilir." (12)

Bu hadisin rivayet yollarından birinde;

خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وُلِدَتْهُ أُمُّهُ

"Annesinden doğduğu gün gibi, günahlarından temizlenir." (13) kaydı vardır.

Oruçun insanı dünya kirlerinden, kötülüklerden ve günahlardan temizlediği, ahlaki faziletlerle donattığı gibi, onu cehenneme düşmekten koruyan bir özelliği de vardır.

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurur:

الصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ كَجُنَّةِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْقِتَالِ

"Oruç, insanı cehennemden koruyan bir kalkandır; tıpkı herhangi birinizin sevastan korunduğu kalkanı gibi.." (14)

Hadis-i şerifte görüldüğü üzere, oruç, insanı ebedi hayatın en büyük korkusundan emin kılıp en büyük gayesine ulaştıran bir vasıta, bir kurtarıcı eldir.

Ayrıca diğer kulluk görevlerini edâ edenlerin hiçbirine nasip olmayan bir mazhariyete de, Allah'ın huzurunda, sadece oruç ehli nail olacaktır:

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ. يَدْخُلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقَالَ:
أَيُّ الصَّائِمِينَ؟ فَمَنْ كَانَ مِنَ الصَّائِمِينَ دَخَلَهُ وَمَنْ دَخَلَهُ
لَمْ يَظْمَأْ أَبَدًا.

"Muhakkak ki cennette Reyyan denen bir kapı vardır. Kıyamet günü çağırılır ve denir ki;

— Nerede oruç tutanlar?

Kim oruç tutanlardan idiyse, o kapıdan girer ve herkim o kapıdan girerse ebediyen susuzluk çekmez." (15)

(12) el-Buhari; III/33, Müslim; I/523, en-Nesai; III/164, İbni Mâce; I/526, ed-Darimi; II/26.

(13) İbni Mâce; I/421

(14) İbni Mâce; I/525.

(15) Tirmizi; III/137, İbni Mâce; I/525.

Buhari ve Müslim'in rivayetlerinde;

"Oruç ehli içeri girdikten sonra kapının kapatılacağı ve o kapıdan başka hiç kimsenin giremeyeceği" (16) ilavesi vardır.

Oruç, insanın dünyada işlemiş olduğu günahların bir çoğuna keffarettir. Diğer ibadetler gibi oruç da, insana kazandırdığı sevap ve mükâfatın yanında, işlemiş olduğu günahların bir kısmını affettirir.

Bir hadisi şerifte şöyle buyrulmuştur:

فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَجَارِهِ تُكْفَرُهَا الصَّلَاةُ وَالصِّيَامُ وَالصَّدَقَةُ

"İnsanın âilesi, malı komşusu hakkında dâçar olduğu fitneye namaz, oruç ve sadaka keffarettir." (17)

Âilesi, malı ve komşusu hakkında üzerine düşen görevleri yerine getirmeyen ve böylece günah işleyen biri, arasında orucun da bulunduğu bazı ibadetleri yapmak suretiyle günahlarını affettirebilir.

Oruç; atom çağının, yapısını dahi anlamakta güçlük çektiği Allah'ın san'at harikası olan insan vücudunun zekâtıdır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurur:

لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصَّوْمُ

"Herşeyin bir zekâtı vardır; vücudun zekâtı da oruçtur." (18)

Her türlü riyâ ve gösterişten uzak olarak sadece Allah'ın emri ve rızası için, ihlâs ile ve samimi duygular içersinde orucunu tutan insandan, cehennem ateşinin, sâdece oruç sebebiyle, yetmiş yıl uzaklaştırılacağını haber veren (19) Peygamberimiz (s.a.v.), oruçlunun duasının da makbul olduğunu müjdelemektedir:

ثَلَاثَةٌ لَا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ: الْإِمَامُ الْعَادِلُ وَالصَّائِمُ حَتَّى يَفْطِرَ
وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ.

Üç kişinin duası reddolunmaz; Adil devlet reisinin,

İftar edinceye kadar oruçlunun,
Ve mazlumun duası." (20)

Abdullah b. Amr'den gelen bir rivayette, oruçlunun reddedilemeyecek olan dua zamanının iftar vakti olduğu kaydedilmektedir (21).

Oruç, insanı sabra alıştıırır; zorluklara göğüs germeğe, meşakkatler karşısında yıkılmamağa alıştıırır. Kazanılan nimetler, devletler her zaman devam etmez. Onun için insan, sabra aşına olmalıdır. İnsanı

(16) Buhari; III/32, Müslim; II/808.

(17) Buhari; III/32.

(18) İbni Mâce; I/555.

(19) Buhari; IV/32, Müslim; II/808, İbni Mâce; I/547, Darimi; II/203.

(20) İbni Mâce; I/557.

(21) İbni Kesir; I/387.

sabra âşına kılan en güzel vesilelerden biri de oruçtur.
Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurur:

الصَّوْمُ نِصْفُ الصَّبْرِ

“Oruç, sabrın yarısıdır.” (22)

Kur'an-ı Kerim ise, sabrın karşılığının cennet olduğunu haber veriyor:

إِنَّمَا يُوفَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

“Sabredenlere hesapsız ecirler verilecektir.” (23)

Oruç; kabir âleminde insanı bir çok fenalıklardan koruyabilen bir dost ve muhafızdır. Kabir hayatında, insanın sağ cenahını bekliyecektir.

Mü'minin yanına gelmek isteyenlere karşı bir nöbetçi görevini yürütecektir. (24)

Şüphe yok ki Ramazan, oruç ayıdır, bütün özelliğini oruçtan almaktadır.

Ancak bununla beraber bu ay; kötülüklerin ve ahlâksızlığın büyük ölçüde azaldığı, yardımlaşma duygularının coştığı, zengin-fakir ayırımının önemli oranda ortadan kalktığı, yoksulların durumlarına muttali olduğu, kimsesizlere el uzatıldığı, haramdan uzak durulduğu bir ay olarak da meşhurdur.

Müslüman, bu ayda açlığın tadını tadararak yoksulluğun ne demek olduğunu anlar ve muhtaçlara, bu aydan başlayarak, bütün sene boyunca yardım elini uzatmak melekesini kazanır. Zira o; bir günde ardarda iki defa arpa ekmeği ile karnını doyuramadan bu âlemden göçüp gittiği halde (26) kendisinden bir şey istenildiğinde asla “Yok!” veya “Hayır!” demeyen bir cihan Peygamberine (27) ümmet olduğunun suuruna bu ayda daha çok erer.

Bir hadis-i şerifte;

“Resûlullah, hayır konusunda insanların en cömerti idi. En çok cömertlik yaptığı zaman da Ramazan ayı idi.” (28) buyrulur.

Ramazan ayı, yapılan hayırların yedi yüz misli mükâfatla karşılık göreceği en çok umulan zamandır. (29)

Onun içindir ki, bu ayda hayır adına gösterilen en küçük gayret dahi ihmal edilmemeli, küçümsenmemelidir. Bir güler yüz, bir tatlı dil, temiz duygular taşıyan bir bakış insana çok şeyler kazandırabilir. Oruçlu bir müslümана iftar ettirmek dahi, tahminlerin çok üstünde bir mükâfata vesile olabilir.

(23) Zümer: 10

(24) Tecrid-i Sarih; IV/498.

(25) Müslim; IV/2283, Nesei; VII/236.

(26) Müslim; IV/1805.

(27) Buhari; III/33, Müslim; IV/1803, Nesei; IV/101.

(28) Bkz. (7) nolu not.

(29) Tirmizi III/171, İbni Mâce; I/555, Darimi; II/7.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

مَنْ فَطَرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِمْ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا

“Herkim, oruçlu mü'minlere iftar ettirirse, kendisine onların sevabı kadar sevap yazılır. Hem de onların alacağı sevaptan hiçbir şey eksilmeksizin..” (30)

Başka bir rivayette, oruçlunun evinde yenen yemekten dolayı, o insana meleklerin salât ve selam ettikleri kaydedilmektedir (31).

Ramazân; bir mânada açların doyurulduğu, çıplakların giydirildiği, düşenlerin kaldırıldığı, yoksulların himaye edildiği, dul ve yetimlere kol-kanat gerildiği bir sosyal tesanüd ayıdır. İnsanların birbirlerini daha çok sevip saydıkları, kötülükleri unuttukları, birbirlerine her manada destek oldukları bir birlik, dayanışma ve sevişme ayıdır. Gönüllerden hıyanet dikenlerinin sökülüp mutluluk tohumlarının ekildiği bir huzur ve âhenk ayıdır.

(Resûlullah (sa.v.) bu ayda yapılan en küçük hatanın dahi, tutulan orucun sevabına hâlel getireceğini söylemeyi de ihmal etmemiştir. Şöyle buyurmuştur:

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْجَهْلِ وَالْعَمَلَ بِهِ، فَلَا حَاجَةَ لِلَّهِ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ.

“Her kim yalan sözü, her türlü mâsiyeti ve onunla ameli terketmezse, onun yemesini içmesini terketmesine Allah'ın ihtiyacı yoktur” (32).

Oruç, herşeyden önce bir disiplin işidir. Sadece mideyi disipline etmek, oruçtan beklenen gayeler için yeterli değildir. Vücudun her azası bu disiplinden nasibini almalıdır. Oruç ayında Allah'ın haram kıldığı bir lokmayı ağzına almayan insanın bu hareketi ile, aynı insanın, Allah'ın haram kıldığı kötü sözü ağzına, kötü duygu ve düşünceleri gönlüne doldurmasını telif etmekten daha zor bir şey olmasa gerektir.

Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadislerinde bu durumu çok güzel izah etmektedirler -:

رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ.

“Nice oruç tutan insan vardır ki, onun oruçtan nasibi sadece aç kalmaktır. Geceleri ibadet eden nice insan vardır ki, onun bu ibadetten nasibi sadece uykusuz kalmaktır.” (33)

Oruç, her yönüyle bir disiplin işidir. Vücut azalarının tümü, oruçtan nasiplerini almalıdırlar. Bu meyanda tutulan orucun zaman ayarlamasına

(30) Tirmizî; III/153, Daîmî; II/17.

(31) Buharî; III/33, Tirmizî; III/87, İbni Mâce; I/539.

(32) İbni Mâce; I/539.

(33) Buharî; III/38, Müslim; II/770, Tirmizî; III/88, İbni Mâce; I/546.

(34) İbni Mâce; I/540.

da büyük bir dikkat, titizlik ve intizamla riayet edilmelidir. Özellikle orucun başlayış ve bitiş saatleri dikkatle takip edilmelidir. Tam saatinde oruca başlanmalı ve tam saatinde son verilmelidir. Akşam yemeği ile de oruç tutarım düşüncesinden hareket ederek sahur ihmal edilmemelidir. Zira Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحْرِ بَرَكَهً .

“Sahura kalkınız; çünkü sahurda bereket vardır.” (34)

إِسْتَعِينُوا بِطَعَامِ السَّحْرِ عَلَى صِيَامِ النَّهَارِ .

“Sahur yemeği ile gündüz oruç tutmağa güç-kuvvet kazanınız.” (35)

Sahur yemeğinin de sabaha en yakın olan normal vakti içersinde yenilmesi matluptur.

Ayrıca iftar da tam zamanında yapılmalı, meşgale ve sevap gibi düşüncelerle geciktirilmemelidir. Hz. Peygamber (s.a.v.) bu hususta da şöyle buyurur:

لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْإِفْطَارَ .

“İnsanlar, iftarda acele ettikleri müddetçe hayırda daimdirler.” (36)

Kutsî bir hadîste de şöyle buyrulur:

أَحَبُّ عِبَادِي أَجَّلَهُمْ فِطْرًا .

“Kullarımın bana en sevgili olanı, iftarı en çabuk yapandır.” (37)

İftar tam zamanında yapılmalıdır ki, yapılan işin bir ibadet olduğu bilinsin... Görevini edâ etmiş olmanın zevkine varılsın.. Kelimelerin ifadeden âciz kaldığı coşkun manevî duyguların hazzına erilsin..

Oruç, insanın dünya ve ahiret saadetini hedef alan ve senede bir defa gelen bir mutluluk elçisidir. İnsanın vücudunu, ahlâkını ve ruhunu her sene umumi bir dezenfeksiyona tabi tutan bir temizlik içgisidir.

İnsan için oruç gibi muazzam bir devleti kaçırmaktan büyük felâket düşünülemez. Ramazan ayının engin feyz ve rahmet deryasından nasibini alamamak kadar büyük bir hüsrân ve bedbahtlık olamaz.

Allah'ın Resûlü (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

مَنْ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ رُخْصَةٍ وَلَا مَرَضٍ لَمْ يَقْضِ
عَنْهُ صَوْمُ الدَّهْرِ كُلِّهِ، وَإِنْ صَامَهُ .

“Herhangi bir hastalığı ve mazereti olmadan Ramazandan bir gün oruç tutmayan insan, (ömrünün kalan) bütün zamanını oruçla geçirse, yine o bir günü ödeyemez.” (38)

(35) Buhari; III/47, Müslim; II/771, Tirmizî; III/82, İbni Mâce; I/542.

(36) Tirmizî; III/83.

(37) Tirmizî; III/92, İbni Mâce; I/535.

HADİS-İ ŞERİF'den...

ALLAH'IN RAHMETİNDEN UZAK KALMAK:

Cabir B. semure (r.d.) dan Resul-i Ekrem (s.a.v.) mēbere çıktı da (üç defa) "Amin, Amin, Amin" dedi. sonra şöyle buyurdu: "Bana cebrail aleyhisselam geldi de: Ya Muhammed, (s.a.v.) anne ve babasının birisine yetiştiği halde onların rızasını kazanamadan ölüpde cehenneme giren kimseyi Allah Rahmetinden uzaklaştırın, sende Amin de" dedi. Bende, "Amin" dedim.

Cebrail yine: "Ya Muhammed (s.a.v.) RAMAZAN ayına yetiştiği halde ölüp de günahı bağışlanmıyarak cehe mmeme atılan kimseyi ALLAH rahmetinden uzaklaştırın, sen de Amin de" dedi. Bende "Amin" dedim.

Cebrail (Üçüncü defa) "Ya Muhammed (Sa.) yanında ism-i şerifin anılıp da senin üzerine salevat-ı şerife getirmeyen, sonra ölüp de cehe mmeme giren kimseyi Allah rahmetinden uzaklaştırın, sen de Amin de" dedi. Ben de: "Amin" dedim. Buyurdu.

**Seçme Hadisler
(111. Kitap 21. Hadis)**

DIYANET
DERGİSİ
CİLT: XVII
SAYI: 4

TEMMUZ
AĞUSTOS
1978